

مشاجره ترامپ با زلینسکی در کاخ سفید!

نگاه تحلیگر

بازی مار و پله اردوغان علیه ایران

درباره اظهارات اخیر وزیر خارجه ترکیه

رضا رئیسی

روزنامه‌نگار و تحلیلگر سیاسی

شاید اکنون پس از تحولات منطقه‌ای در پسا عملیات طوفان الاقصی و آنچه این روزها بر سر اوکراین و زلینسکی آوار شده است، بتوان آن جمله کلیشه‌ای را که «منطق قدرت و قانون جنگل بر مناسبات بین‌المللی حکم فرماست»، به عنوان مانیفست و پارادایم قطعی و تعیین کننده روابط بین الملل قلمداد کرد؛ چارچوب و الگوهای آن که طی آن هر کشوری به هر طریق ممکن در صدد استیلا و بسط و تحکیم و تعمیم قدرت خود بر دیگر کشورهاست و در چنین مناسباتی هرگونه مسامحه‌نگری و خویش‌نوازی غیر ضروری به ضرر منافع ملی تمام می‌شود و دشمنان را براق تر می‌کند.

آن از اوکراین که دو قدرت جهانی سر میز مذاکره دوجانبه به تقسیم غنائم آن می‌پردازند و حتی اجازه حضور به رئیس دولت کشور موصوف را هم سر میز مذاکرات نمی‌دهند، یا کمی آن سوتر بر خلاف تمامی کنوانسیون‌ها و عرف و قواعد حقوقی، نخست‌وزیر اسرائیل که صدها کیلومتر از خاک سوریه را به اشغال درآورده به حاکمان تازه آمده اخطار می‌دهد که بخش عمده‌ای از مناطق استراتژیک و سوق الجیشی سوریه را تخلیه کنند. از همه جالب‌تر آنکه در میانه همه این تلاطم‌ها، وزیر امور خارجه ترکیه، ایران را مخاطب قرار داده و به آن اخطار و انداز می‌دهد که قابلیت ایجاد ناآرامی در داخل ایران توسط کشورهای دیگر وجود دارد! اگر منظور هاگان فیدان پاسخ متقابل ترکیه به ادعای حمایت ایران از گروه‌های مخالف گرد باشد، که طی چند سال گذشته و چند ماه اخیر هیچ تغییر رویکرد و تحول خاصی مبنی بر چنین پنداری انجام نپذیرفته؛ جز آنکه ایران، اولین کشوری بود که از کنار گذاشتن سلاح حزب کارگران کردستان به پیشنهاد عبدالله اوچالان، واکنش مثبت نشان داد و از آن حمایت کرد. در طول یک دهه اخیر نیز به‌رغم آنکه همگان می‌دانستند مهمترین و یگانه محور حمایت لیجستیک و تجارت نفتی دولت اسلامی عراق و سوریه (موسوم به داعش) از طریق ترکیه انجام می‌پذیرد، ایران هیچ‌گاه به تلویش و یا تصریح ترکیه را خطاب قرار نداد که حتی در مذاکرات آستانه و پس از پیروزی در تحولات میدانی سوریه، ترکیه را به نمایندگی از معارضان سوری پذیرفت؛ درست بر عکس کاری که ترکیه بعد از سقوط اسد انجام داد و به‌رغم حضور همه کشورهای ریز و درشت منطقه‌ای، هیچ جایگاهی برای ایران قائل نشد. جالب آنکه در ماجرای کودتای ۲۰۱۶ ترکیه هم، ایران به‌معنای اخص کلمه برای دولت اردوغان سنگ تمام گذاشت و از موقعیت ژئوپلیتیکی خود در اوج بحران برای تغییر موازنه شتابان قدرت بهره گرفت. در مقابل، ترکیه اردوغان در معادلات چند دهه اخیر تنها و تنها اقدام مثبتی که در قبال ایران داشته، تسهیل مرادوات اقتصادی در شرایط تحریمی بوده که خود نیز از آن انتفاع وثیق برده و به قول عامیانه گلی بر سر ایران زده است. حال اما سوال اینجاست که چرا وزیر خارجه ترکیه چنین اظهارات بی‌سابقه، خصمانه و غیردوستانه‌ای را علیه ایران مطرح می‌سازد؟

ترک‌ها همیشه روابط خود را با ایران بر سر منافع و بهره‌گیری از قاعده منطق قدرت تنظیم و ترسیم کرده‌اند. ترکیه اردوغان سودای احیای امپراتوری عثمانی را در سر دارد و در صدد بسط و تعمیم قدرت منطقه‌ای و عهده‌دار شدن رهبری جهان اسلام بوده است و روابط با ایران را هم همیشه در چارچوب همین پارال دیده است. در روابط دوجانبه طی چندماه اخیر هیچ تکانه محسوس و ملموسی صورت نپذیرفته؛ جز آنکه ترک‌ها در سوریه به‌زعم خود جای ایران را گرفته‌اند و اکنون احساس تفوق و برتری دارند، حال آنکه حاکمان فعلی دمشق که تحت‌الحمایه آنکارا هستند، با ضعف و زبونی که در برابر اسرائیل و نیز در برابر کردهای معارض سوری از خود نشان داده‌اند، نمی‌توانند ترک‌ها را داعیه‌دار رهبری جهان اسلام و در برابر رقبای عربی جا بزنند. در داخل هم، فشار منتقدان و خطر قدرت گرفتن احزاب مخالف فزونی گرفته است. با کنارگذاشتن اسلحه از سوی پ.ک.ک، دیگر نمی‌توان کرد‌ها را به این پهنانه سرکوب و از آنان لولو ساخت. باتلاق سوریه هم هزینه‌های مضاعف دارد و پایان جنگ اوکراین هم می‌تواند مزایای خاص ترانزیتی ترکیه در چند سال اخیر را کاهش دهد. اینجاست که دولت اردوغان برای فرار از بحران به سمت ایران سنگ می‌اندازد تا اذهان عمومی را از نقش مغرب بلندپروازی‌های به‌گل‌نشسته در منطقه به سمت ایران که به‌زعم او در پی تحولات اخیر، اکنون دیوار کوتاهی دارد و برای فرار از دایره تحریم و امداد ترکیه است، معطوف کند. نکته‌ای که باید با صراحت پاسخ بگیرد و ملاحظات مرسوم چندساله و تعارفات نالازم کنار گذاشته شود و بازی مار و پله اردوغان علیه ایران را یکبار برای همیشه خنثی ساخت و به زبانه‌دان روابط منطقه‌ای و بین‌المللی انداخت.

شده که از ثمرات مقاومت است.»

بخش دوم صحبت جوزف عون با الشرق الاوسط، به درگیر شدن حزب‌الله به عنوان یک گروه لبنانی در جنگ با یک کشور خارجی ربط دارد.

جنبش مقاومت لبنان به دنبال حمله اسرائیل به نوار غزه که به دنبال عملیات هفت اکتبر صورت گرفت، عملیات علیه اسرائیل را در جبهه شمال آغاز کرد. همانطور که انصارالله یمن جبهه دریای سرخ را برای کشتی‌های عبوری متعلق در حرکت به سمت اسرائیل نامن کرد. هدف جریان مقاومت از گشودن این دو جبهه علیه اسرائیل این بود که با افزایش فشار بر تل‌آویو، تجاوز اسرائیل به غزه متوقف شود. اما برخلاف تحلیل‌های ابتدایی که حاکی از عدم تمایل اسرائیل به درگیر شدن در جنگی طولانی و فرسایشی بود، این جنگ ۱۶ ماه به طول انجامید و تغییرات زیادی در خاورمیانه به وجود آورد؛ از جمله اینکه بخش‌های مختلفی از لبنان مورد حمله رژیم اسرائیل قرار گرفت.

مقابله به مثل می‌کنیم

دومین مقام ارشدی که علیه ایران موضع گرفت، هاگان فیدان، وزیر خارجه ترکیه است. ناظران بر این باورند که صحنه‌گردانی فیدان به‌عنوان یک چهره اطلاعاتی و امنیتی (مدیر سرویس اطلاعات ترکیه در فاصله سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۳) در موضوع سوریه که در نهایت به سقوط بشار اسد منجر شد، آنکارا را جسور کرده است. به غیر از این، فیدان نیز به‌عنوان سیاستمداری جاه طلب شناخته می‌شود که سودای ریاست‌جمهوری آینده ترکیه را در سر دارد.

فیدان در مصاحبه اخیر خود با شبکه الجزیره قطر، در پاسخ به سوال مجری این شبکه درباره سیاست ایران در سوریه گفت: «ایران به مدت طولانی با حمایت از شبه‌نظامیان در منطقه به پیشبرد سیاست‌های خود پرداخته، اما این سیاست ریسک‌های زیادی برای ایران به همراه داشته است.» او اضافه کرد: «ایران برای حفظ موفقیت‌های خود در عراق و سوریه هزینه‌های زیادی پرداخت کرده است.» او همچنین توصیه کرد که ایران باید سیاست‌های خود را تغییر دهد تا از مشکلات بلندمدت در منطقه و در داخل کشور جلوگیری کند.

فیدان اما به این تحلیل نیز بسنده نکرد و با طرح هشدار ضمنی به ایران گفت: «اگر این کشور با حمایت از گروه‌ها در کشورهای دیگر به دنبال ایجاد ناآرامی در آن کشورها باشد، کشورهای دیگر نیز با حمایت از گروه‌های داخلی ایران، این کشور را ناآرامت خواهند کرد. در دنیای امروز هیچ چیز پنهان نیست و اگر ایران می‌خواهد که به شیشه‌اش سنگ نزنند، نباید به شیشه دیگران سنگ بزند.» وزیر خارجه ترکیه همچنین از ایران خواست تا سیاست‌های خود در سوریه و عراق را بازنگری کند و اظهار داشت: «در داخل ایران افرادی هستند که دیدگاه‌های متفاوتی دارند و می‌توانند به تغییر سیاست‌های ایران کمک کنند.» او در پاسخ به سوال در خصوص عادی‌سازی روابط ایران با کشورهای منطقه، گفت: «کشورهای منطقه باید مشکلات خود را خودشان حل کنند. ترکیه نیز برای حل مشکلات منطقه‌ای نقش فعال‌تری ایفا خواهد کرد.» اظهارات وزیر خارجه ترکیه با واکنش تند دستگاه دیپلماسی ایران مواجه شد.

آن چیزی نیست که آنها در آن طرف دنیا بنشینند و برای ما تصمیم بگیرند، باید سرنوشت‌مان را خودمان تعیین کنیم و باید برای تحقق هدف خود با روش و راه خود دست به دست هم بدهیم. ما می‌توانیم فقط کافی است نگاه خود را تغییر دهیم. اما آنچه روشن است با این نگاه و روش و جهت‌گیری فعلی رسیدن به هدف غیرممکن است.»

ناکید رئیس‌جمهور بر لزوم مصرف بهینه سوخت

رئیس‌جمهور با تاکید بر اینکه توجه به مسائل کوچک و جزئی هم در رفع مشکل ناترازی مهم است، گفت: «بسیاری از خطاها به چشم نمی‌آید ولی اگر جمع شوند انبوهی می‌شوند و ما را نابود می‌کنند، این خطاها منجر به پرداخت هزینه می‌شود و لذا باید خطاهای خود را کمتر کنیم؛ در این صورت است که می‌توانیم صرفه‌جویی کنیم و در این میان نویسندگان، هنرمندان، فعالان فضای مجازی و اهالی قلم و رسانه می‌توانند اثرگذار باشند. می‌توانیم به سادگی زندگی مردم خود را تغییر دهیم چرا که ما سر مسئله داریم و روی گنج خوابیده‌ایم اما متأسفانه آن را به راحتی هدر می‌دهیم.»

پزشکیان با اشاره به هزینه چهار میلیارد دلاری برای واردات بنزین، اظهار داشت: «ایا این انصاف است که این هزینه را بپردازیم اما پول خرید گندم و مطالبات بازنشستگان را نداشته باشیم؟ آیا نمی‌شود که بنزین را درست مصرف کنیم و در مقابل معیشت بازنشستگان با مشکل مواجه نشود، حقوق بهتری به آنها بپردازیم و در کنار آن محیط زیست را هم آلوده نکنیم. وقتی صحبت می‌کنیم می‌گویند که می‌خواهند قیمت‌ها را افزایش دهند، خیر ما این کار را نخواهیم کرد.» پزشکیان با اشاره به لزوم مدیریت و مصرف بهینه سوخت، تاکید کرد: «اگر هر کسی در روز یک کیلومتر بیشتر پیاده‌روی کند و کمتر از خودرو شخصی استفاده کند، صرفه‌جویی در مصرف سوخت صورت می‌گیرد، ضمن اینکه به حفظ محیط زیست هم کمک خواهد کرد.»

حادثه کوی می‌توانست به یک فاجعه تبدیل شود

پزشکیان با اشاره به قتل دانشجوی دانشگاه تهران، گفت: «این موضوع می‌توانست به یک فاجعه تبدیل شود اما با مدیریت مناسب، جلوی اقدامات تحریک‌آمیز رسانه‌های خارجی گرفته شد در صورتی که آنها تلاش می‌کردند مردم را تحریک کنند تا آنها را به خیابان بکشانند. این ما هستیم که نباید اجازه دهیم این اتفاقات بیفتند، این حادثه‌ای است که می‌توانست در هر لحظه اتفاق بیفتد اما آنها با دانستن که با رسانه‌های خود آن را تبدیل به یک فاجعه کنند، اگر مدیران ما هوشیار نبودند و مدیرانه عمل نمی‌کردند می‌توانست تبدیل به یک بحران و فاجعه شود. ماجرای امپسا امنیتی» نیز به همین صورت اتفاق افتاد، اگر درست بر خورد می‌کردیم به‌هیچ‌وجه آن اتفاقات رخ نمی‌داد این روش ما است که باعث می‌شود به چنین نتایجی منجر شود.»

عکس نوشت

ساحل سبز

سفرنامه ابوموسی «قسمت سوم»

امیر جدیدی

عکاس و روزنامه‌نگار

در فرودگاه بندرعباس، توی هواپیما نشسته‌ام. مهماندار پشت میکروفن می‌گوید: وقت‌به‌خیر خانم‌ها و آقایان. از اینکه شرکت هواپیمایی فلان را برای این سفر انتخاب کردید از شما متشکریم... آمدم بگویم مگر انتخاب دیگری داشتم که مسافر کناری‌ام عطسه پرصدایی کرد. اینکه می‌گویم پرصدا اغراق نمی‌کنم. صدای عطسه‌اش چیزی شبیه غرش آسمانی دل‌بر هنگام رعد و برق بود. ناخودآگاه سرم را برگرداندم و نگاهش کردم. هنوز حواسش سر جایش نیامده بود. از قرمزی پره‌های دماغ و سرخی گونه‌هایش مشخص بود که سرمای بدی خورده. مثل سربازی که موقع سان به جایگاه می‌رسد سرم را نود درجه چرخانده و میخ‌چهره مسافر کناری‌ام شدم. در جافهمیدم که قرار است یکی دوروز بعد را سرمای سختی بخورم. هواپیما آرام‌آرام تا کسی می‌کند و به سر می‌بندد می‌رسد. کاپیتان «کابین کرو» می‌گوید و دستش را روی پدال گاز می‌گذارد. هواپیمایی که مسافران را از بندرعباس به جزیره ابوموسی می‌برد یک ATR برجامی است. تاریخ تولیدش ۲۰۱۸ است و نسبت به باقی ناوگان مدل جدید به حساب می‌آید. دمای هوا در نیمه ابتدایی اسفند ۱۴۰۳ بیست و دو درجه بالای صفر است و مدت‌زمان سفر ۳۰ دقیقه است. سی دقیقه بعد به جنوبی‌ترین قسمت از خاک ایران می‌رسیم. اینجا ابوموسی است. جزیره‌ای با مساحت ۱۲/۸ کیلومتر مربع در دل خلیج فارس. این جزیره در حدود ۲۰۰ کیلومتر با بندرعباس، ۷۵ کیلومتر با بندرلنگه و ۶۰ کیلومتر با شارجه در امارات متحده عربی فاصله دارد. از هواپیما پیاده می‌شوم و متوجه می‌شوم ساعت موبایلم به وقت امارات تغییر کرده. اولین جا در جزیره که مرا به سوی خودش می‌کشد ساحل سبز است. قبل از اینکه یادداشت امروز را تمام کنم یک چیزی بگویم که خیلی روی دلم مانده. من به واسطه حرفه خبرنگاری سال‌هاست که سفرهای هوایی زیادی در ایران دارم. خیلی وقت‌ها ساعت‌ها در ترنمین‌های مختلف به انتظار پرواز نشسته‌ام. به یاد ندارم که مسافران پروازی برای یک بار هنگام پیاده شدن از هواپیما به توصیه سرمهماندار گوش کرده باشند. به نظرم این جمله که «خواهشمند است تا قبل از توقف کامل و باز شدن درهای هواپیما از روی صندلی بلند نشوید و کابین بالای سرتان را باز نکنید» یک ایراد اساسی دارد، وگرنه روی چه حساسی است که هیچ‌کس این جمله را نمی‌شنود. سر جمع این زودتر بلند شدن ۵ دقیقه هم جلوتان نمی‌اندازد. ادامه دارد...

